

Osnivač Informatora JKP „Subotičke pijace“. Izdaje i štampa Grafičko preduzeće „Grafoprodukt“. Odgovorni urednik Savo Duvnjak. Prevod na mađarski jezik: Kémenczy Versegi Márta. Rešenjem Ministarstva pravde i lokalne samouprave Informator je upisan u Registar sredstava javnog informisanja pod brojem 3186. JKP „Subotičke pijace“, 24000 Subotica, Đure Đakovića 23/1, tel.: 024/555-013, www.supijace.co.rs, e-mail: direkcija@supijace.co.rs

Republički zavod za statistiku

PAD PROMETA KAO POSLEDICA PANDEMIJE

Tokom 2020. godine na pijacama u Srbije je prodato poljoprivrednih proizvoda u vrednosti od 38,5 milijardi dinara, saopštio je Republički zavod za statistiku. To je u odnosu na 2019. godinu manje za oko 6,3% ili oko 2,5 milijardi dinara. Zabeleženi pad je direktna posledica pandemije korona virusa, odnosno činjenice da sve pijace u Srbiji tokom vanrednog stanja nisu radile u proseku oko 30 dana.

U strukturi vrednosti prometa poljoprivrednih proizvoda na pijacama u 2020. godini najviše učestvuju sledeće grupe proizvoda: povrće (33,7%), voće i grožđe (18,6%), mleko i mlečni proizvodi (13,6%) i živina i jaja (12,8%).

Sa gotovo petinom tržišnog udela u prodaji i otkupu proizvoda poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, pijace su i dalje izrazito značajne za snabdevanje građana Srbije prehrambenim proizvodima, naročito povrćem, voćem, svežim pilećim mesom, mlekom, mlečnim proizvodima itd.

Prema podacima Poslovnog udruženja „Pijace Srbije“, pijačnom delatnošću se u Srbiji bavi oko 160 pravnih lica koja upravljaju sa oko 410 pijaca na kojima se nalazi oko 70 hiljada prodajnih mesta. Najve-

ći broj, oko 52 hiljade, su natkrivene i nenatkrivene pijačne tezge, a ostalo su poslovni prostori (lokali), rashladne vitrine, rashladne kome i obeležena pijačna prodajna mesta.

Procenjuje se da na pijacama u Srbiji svakodnevno posluje od 50 do 80 hiljada ljudi. Broj oscilira kako zbog takozvanih „pijačnih dana“ (najfrekventiniji dani su subota i nedelja) tako i zbog sezonskog karaktera velikog broja domaćih proizvoda koje na pijacama plasiraju poljoprivredni proizvođači.

**SRETAN
USKRS!**

Nove mere za suzbijanje epimedije korona virusa

SAČUVATI BEZBEDNOST KUPOVINE NA PIJACAMA

Dosledna primena svih mera prevencije podjednako se odnosi kako na pijačne uprave, tako i na prodavce i kupce na pijacama, pa u narednim danima treba očekivati intenzivnije inspekcijske kontrole i povećanu pažnju najšire javnosti za rad pijaca.

Krizni štab za zaštitu zdravlja stanovništva Republike Srbije od zarazne bolesti COVID-19 dneo je nove mere koje su stupile na snagu 22. marta 2021. godine i važiće dok to nalaže epidemioška situacija. Kada je reč o pijacama, Naredbom ministra zdravlja propisano je da „zatvorene i otvorene pijace, kao i radnje i prodajna mesta u okviru otvorene ili zatvorene pijace (mesare, pečenjare, specijalizovane prodavnice hrane i sl.)“ mogu raditi do 20 časova pod uslovom da obezbede poštovanje mere da na prostoru u kojem se obavlja delatnost bude slobodno minimum devet kvadratnih metara po osobi ili posetiocu.

Novom naredbom je najavljen pojačan inspekcijski nadzor poštovanja upravo ove mere, odnosno dozvoljenog broja osoba u prostoru unutar objekta, kao i postojanja kovid rebara u datom objektu.

U saopštenju Vlade Republike Srbije, koje je izdato povodom novih mera, još jednom se poziva na poštovanje svih epidemioloških mera i apeluje na ličnu odgovornost svih gra-

đana. „Sve mere uvode se radi zaštite zdravlja stanovništva i svođenja socijalnih kontakata na minimum, ali do konačne pobeđe nad pandemijom potreban je doprinos svih pojedinaca u društvu“, kaže se u saopštenju Vlade Republike Srbije.

Dosledna primena svih mera prevencije podjednako se odnosi kako na pijačne uprave, tako i na prodavce i kupce na pijacama. Zato narednih dana bezbednost kupovine na pijacama, odnosno dosledna primena i pojačana kontrola spovođenja svih mera prevencije i zaštite od korona virusa, treba da bude apsolutni prioritet svih koji posluju na pijacama. To je danas imperativ u nastojanjima da se očuva pijačna delatnost koja obezbeđuje nesmetano snabdevanje velikog broja građana Srbije svežim životnim namirnicama, naročito povrćem i voćem.

U uslovima kada su pooštrene mere jedino rešenje da se sačuvaju životi i zdravstveni sistem, odgovornost svih aktera pijačne delatnosti je višestruko veća, jer će ovi tradicionalni prodajni prostori ostati otvoreni isključivo i jedino ako ostanu bezbedna mesta kupoprodaje.

Od 1. aprila

LETNJE RADNO VREME PIJACA

U skladu sa gradskom Odlukom o upravljanju pijacama, pijace kojima upravlja Javno komunalno preduzeće “Subotičke pijace” od 1. aprila prelaze na letnje radno vreme.

To znači da će pijace radnim danima biti otvorene od 5,30 do 17 sati, a nedeljom, državnim i drugim praznicima od 5,30 do 13,00 sati.

Potpisan sporazum o saradnji četiri vojvođanske pijačne uprave

RAZVOJ PIJAČNE DELATNOSTI KAO ZAJEDNIČKI CILJ

Krajem februara u prostorijama JKP „Tržnica“ Novi Sad, uz poštovanje svih epidemioloških mera, potpisan je sporazum o saradnji novosadskog, somborskog i dva subotička preduzeća koja upravljaju pijacama u ovim gradovima. Sporazum su potpisali **Uroš Lončar**, vršilac dužnosti direktora JKP „Tržnica“ Novi Sad, **Dejan Ljubisavljević**, direktor JKP „Subotičke pijace“ Subotica, **Branislav Joka**, direktor AD „Tržnica“ Subotica i **Goran Nonković**, direktor JKP „Prostor“ Sombor.

Sporazumom o poslovno-tehničkoj saradnji potpisnici su se obavezali na međusobnu poslovnu saradnju u cilju postizanja što boljih rezultata u obavljanju osnovnih delatnosti preduzeća i poslovanju na domaćem tržištu.

- Plan nam je najpre razvijanje različitih oblika saradnje, za početak u smislu razmene informacija, znanja i iskustava u pogledu poslovanja, ali kasnije i kroz saradnju na popularizaciji pijačne delatnosti, organizovanju zajedničkih manifestacija, edukaciji stanovništva o pijačnoj delatnosti, zdravstvenoj bezbednosti hrane i slično, i konačno kroz razvoj softverskih projekata u vezi sa organizacijom, naplatom i kontrolom pijačne delatnosti, kao i primena novih procesa rada. Za JKP „Tržnica“ Novi Sad od izuzetne važnosti je saradnja sa drugim preduzećima, razmena iskustava i primera dobre prakse koji će doprineti da se na najbolji način poslovanje preduzeća unapredi, a ovakav vid umrežavanja od velike je koristi za sve nas - kaže **Uroš Lončar**, vršilac dužnosti direktora JKP „Tržnica“ Novi Sad.

Sva četiri preduzeća su i u aktivnom članstvu u Poslovnom udruženju „Pijace Srbije“ u okviru kojeg saraduju sa drugim pijačnim upravama u Srbiji na razvoju i unapređenju pijačne delatnosti u Republici Srbiji.

- Želimo da saradujemo i u borbi protiv pandemije korona virusa, da razmenjumemo iskustva i usaglašavamo mere koje preduzimamo sa ciljem da svako od nas pruži najviše što može. Bezbednost kupovine na pijacama je danas prioritetni posao ne samo pijačnih uprava nego i naših korisnika usluga, odnosno prodavaca i kupaca na pijacama - kaže **Dejan Ljubisavljević**, direktor JKP „Subotičke pijace“. - Kolegama iz Novog Sada, Sombora i Subotice smo predstavili elektronsku pijacu koju radimo u saradnji sa portalom subotica.com. Reč je o najposećenijem subotičkom sajtu, a na ovoj platformi naši sugrađani mogu da se informišu o ponudi na pijacama kojima upravlja Javno komunalno preduzeće

„Subotičke pijace“, odnosno da vrše porudžbine na kućnu adresu. Svesni smo sve izraženije konkurencije na tržištu, te ćemo zajedničkim akcijama raditi na popularizaciji pijaca i isticanju njihovih prednosti. Prvenstveno, činjenice da pijace nude sveže i kvalitetne domaće proizvode lokalnih proizvođača i da su izrazito značajne za svakodnevno snabdevanje građana.

Pijace kroz istoriju

LOŃARSKA, ŹITNA, PAPUĀRSKA...

Većina kupaca pijace danas deli na zelene i robne. U praksi, najviše je mešovitih pijaca na kojima se može naći svega - od povrća i voća do zanatskih proizvoda i robe široke potrošnje. Tako je već decenijama, a obogaćivanju pijačne ponude doprinela je i pojava supermarketa koji kupcima na jednom mestu nude što je moguće širi asortiman robe.

U 19. i 20. veku nije bilo tako. Istorija beleži da je Subotica imala niz specijalizovanih pijaca kao što su: „Živinska pijaca“ (održavana u ulici Šandora Petefija), „Svinjska pijaca“ (na Somborskom putu), Lončarska pijaca“ (u ulici Dimitrija Tucovića), na kojoj su se prodavale crepane, keramičke i porculanske posude, „Žitna pijaca“ (Somborski put), „Papučarska pijaca“ (deo ulice ispred Sinagoge), „Pijaca sena“ itd.

Ovo možda niste znali - pijačna ponuda iz drugog ugla

LALA (TULIPAN)

Iako je ovaj cvet danas simbol Holandije, gde se proizvede i do devet milijardi lala godišnje, ova biljka ne potiče sa njene teritorije, niti je oduvek bila predmet obožavanja njenih stanovnika. Prvi tragovi datiraju iz 12. veka, a istoričari su uspeali da ustanove da su lale hiljadama godina unazad rasle između severne Kine i južne Evrope.

Lala ili tulipan (*latinski Tulipa*) je prolećno cveće iz porodice ljiljana. Prirodni rod ove biljke obuhvata oko 100 različitih vrsta, uglavnom rasprostranjenih u Aziji, južnoj Evropi i severnoj Africi. Postojbina lala su oblasti planina Pamir i Hindukuš, kao i stepe Kazahstana. Koriste se kao ukrasno bilje u baštama, žardinjerama i parkovima. Pored ruža i hrizantema lala spada u tri najpopularnija cveta na svetu. To je razlog više što je danas registrovano više od tri hiljade različitih sorti ovog cveća pa se, uz pomoć genetskog inženjeringa, lale uzgajaju u velikom broju različitih boja, visina i cvetnih oblika.

Istorija i “Doba lala”

Iako je ovaj cvet danas simbol Holandije, gde se proizvede i do devet milijardi lala godišnje, ova biljka ne potiče sa njene teritorije, niti je oduvek bila predmet obožavanja njenih stanovnika. Prvi tragovi datiraju iz 12. veka, a istoričari su uspeali da ustanove da su lale hiljadama godina unazad rasle između severne Kine i južne Evrope. Ipak, ekspanzija uzgoja i popularnost lala vezuje se za Tursku u doba vladavine **Sulejmana Veličanstvenog** (1494-1566). Lale su tada već uveliko bile kultivisana biljka, uzgajana za zadovoljstvo sultana i njegove pratnje. Nešto kasnije, tokom vladavine **Ahmeda III** (1703-1730), lala je postala opšteprihvaćen simbol bogatstva i prestiža u Turskoj, a ovaj period je kasnije nazvan „Doba lala“. U Turskoj su tada postojali strogi propisi vezani za gajenje i prodaju

ovog cveta. Tokom vladavine Sultana Ahmeda III bilo je zabranjeno kupovati i prodavati lale izvan prestonice, a ovaj zločin kažnjavan je progonstvom. Tada nije bilo neobično čuti komentar da je lala vrednija od ljudskog života.

Lale u Evropi

Lale su u Evropu stigle tokom druge polovine 16. veka. Prema nekim istoričarima prvo u ruke upravnika Kraljevskih medicinskih bašti u Pragu. Ovaj događaj smatra se i zvaničnim dolaskom lala na tlo Evrope. Kao i svaka druga biljna novotarija iz Novog Sveta i lale su u početku bile privilegija dostupna isključivo bogatim slojevima. Zajedno sa kavezima sa egzotičnim pticama i dekorativnim fontanama, lale su nalazile svoje mesto u bašama svakog kralja, princa i biskupa koji je držao do sebe. Istorija beleži da su neki, kako bi stvorili iluziju da su bogatiji, u bašte postavljali ogledala koja su imala za cilj da udvostruče efekat šarenila ovog cveća. Sa rastućim interesovanjem u 17. veku, koje neki istoričari zovu “tulipanskim ludilom”, razvijala se i sve obimnija trgovina lukovicama lala koja je preduzimljivim trgovcima donosila veliku zaradu. Lale su u ovom periodu bile toliko popularne u Evropi da su se oni koji nisu imali dovoljno novca da nabave lukovice, zadovoljavali sa motivima ovog cveta na nameštaju, keramici i ručnim radovima. Mnogi akvareli sa motivima lala nastali su kao ilustracije u katalozima koji su privlačili kupce.

Uzgoj

Za uzgoj lala najviše odgovaraju područja sa hladnim zimama i suvim, toplim letima. Prirodno je višegodišnja biljka, međutim tamo gde klimatski i zemljišni uslovi onemogućavaju ponovno cvetanje lukovice smatra se za jednogodišnju biljku. Sade se u jesen, kada je temperatura tla oko 15 °C. Za sadnju se koriste zdrave, visokokvalitetne lukovice, a sadnja se vrši u delu bašte koji je osunčan i gde se voda ne zadržava. Dubina na koju se postavljaju lukovice zavisi od vrste tla. Obično je to oko dvadesetak centimetara, a ako je tlo peskovito dubinu povećavamo za 10 cm.

Lukovice se sade u grupama na rastojanju od 5 centimetara. Na 5 kvadratnih metara se sadi oko 250 lukovica. Na sličan način lale se uspešno mogu gajiti i u saksijama ili žardinjerama.